

Рег.№107/24.06.2021 г.

Утвърдил: /п/

Председател на ИСС

ОБОБЩЕНО РЪКОВОДСТВО ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА СТАНОВИЩА НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ¹

Въведение

Основната функция на Икономическия и социален съвет (ИСС) на Република България, както е описано в Закона за ИСС, е да бъде консултативен орган, който изразява волята на структурите на гражданското общество по икономическото и социалното развитие на страната. Становищата на ИСС се разработват по предложение на президента на републиката, на председателя на Народното събрание, на Министерския съвет, както и в случаите, определени със закон, и по инициатива на Съвета.

Основната цел на ИСС е да осигури възможност за свободно изразяване на гледните точки на различните представители на организираното гражданско общество и постигане на единно мнение, чрез дискутиране на различни аргументи и предложения на включените партньори, по въпроси от общ интерес и по-конкретно, по въпроси, свързани с икономическото и социалното развитие на страната.

1. Цел и обхват на становищата

- 1.1 **Цел** – Целта на всяко становище е да изрази позицията на ИСС и да я доведе до знанието на европейските и национални институции, като се спазват сроковете на процеса на вземане на решения, предвидени в Закона за ИСС и Правилника за дейността му.
- 1.2 **Обхват** - Становищата на ИСС трябва да се изготвят в зависимост от приоритетите за мандата на Съвета и важността на поставените теми, заложен в годишния план за дейността, при спазване на посочените от институциите срокове.

2. Видове, дължина и формат на становищата

2.1 Видове:

---

¹ Настоящото ръководство е разработено въз основа на изготвеното от Европейския икономически и социален съвет „Обобщено ръководство за изготвяне на становища“ и е в съответствие с действащата нормативна уредба за Икономическия и социален съвет на България.

На основание чл. 4 от Закона за ИСС се разработват и приемат следните становища:

1. становища по проекти на закони, национални програми и планове относно икономическото и социалното развитие;
2. становища по актове на Народното събрание относно икономическото и социалното развитие;
3. становища по стратегически проблеми на икономическата и социалната политика.

На основание чл. 5, ал. 3 от ЗИСС Съветът може да разработва актове по своя инициатива по теми от общ икономически и социален интерес и с политическа значимост за България и ЕС. Критериите за подбор² на теми може да включват необходимостта от приемане на нови законодателни разпоредби, интересът, който представляват за българските и европейските институции, тяхната актуалност и обществена значимост.

2.2 Дължина – Становищата трябва да са кратки и да не надхвърлят общо 18 000 знака (10 страници)³. За предпочитане е 1 стандартна страница (1800 знака с интервали) да се включи като резюме (заключения и препоръки), като може изложението да е с кратки параграфи или по точки. Изключение за общ обем до 36 000 знака (20 страници) може да бъде разрешено от председателя на комисията, когато то е оправдано, например за становища по собствена инициатива. Ако документът превишава 36 000 знака, разрешението трябва да се даде от председателския съвет по предварителна обосновка на съответната водеща комисия.

2.3 Формат – С цел по-ясно представяне позицията на ИСС и за улесняване на разпространението ѝ, представянето на становищата се свежда до следните четири големи раздела:

1) заглавна страница, в която се посочва наименованието на становището, датата на издаване и правното основание по смисъла на чл. 5 от ЗИСС, а именно:

- По предложение на президента на републиката;
- По предложение на председателя на Народното събрание

---

² Предложенията за становища по своя инициатива могат да отговарят на изброените по-долу критерии:

- Темата им да е нова и да не е била разглеждана наскоро (през последните две години) в рамките на други дейности на ИСС;
- Да е актуална и новаторска. Може да става въпрос за тема, която все още не е била разглеждана от европейските и българските институции или за напълно нов подход към вече разглеждана тема;
- Становищата да насочват вниманието на институциите върху необходимостта от ново законодателство. Те може също така да предлагат нов план за действие или нов метод за работа. И в двата случая те трябва да съдържат добавена стойност по отношение на нормативната уредба, за която се отнасят;
- За да имат добавена стойност, становищата по собствена инициатива трябва да бъдат подходящо планирани във времето.

³ Една страница съответства на 1800 знака с интервалите, но включва и бележките под линия. Ограниченията за дължината на становищата се отнасят за оригиналния текст, изготвен от докладчика.

- По предложение на Министерския съвет
  - В случаи, определени със закон
  - По инициатива на Съвета
- 2) **процедурна страница**, в която се посочват комисията или комисиите, на които е възложено, процесът на изготвянето му и пленарната сесия, която е одобрила акта, както и имената на докладчиците;
  - 3) **резюме** (заключения и препоръки) на становището, съдържащо единствено основните бележки и не трябва да надхвърля 7200 знака (4 стандартни страници);
  - 4) **основно тяло** на становището, което обикновено има следните раздели: „Обща информация“ (представя предмета на становището), „Общи бележки“ и „Конкретни бележки“..

Становищата и приложенията към тях (ако има такива) се публикуват в електронна версия на Интернет страницата на ИСС.

В следните таблици е показано препоръчителната структура на различните видове становища:

Становища след сезиране от институциите, посочени в чл. 5, ал. 1 от ЗИСС:

Част 1 Резюме (заключения и препоръки) на ИСС: *(за предпочитане на една стандартна страница):*

- кратко описание на позицията на ИСС (*съгласие/съгласие с резерви/отхвърляне*);
- предложения за изменения на законодателно предложение (*в случай на законодателно предложение*).

Част 2 Основно тяло на становището:

- обща информация, кратко представяне
- общи бележки;
- конкретни бележки.

Становища по собствена инициатива, посочени в чл. 5, ал. 3 от ЗИСС:

Част 1 Резюме (заключения и препоръки) на ИСС

Част 2 Основно тяло на становището:

- обща информация за становището;
- общи бележки;
- конкретни бележки

Спешни документи с изключително технически характер или с по-малка сложност

Част 1 Резюме на позицията на ИСС (много кратко, факултативно)

Част 2 Доводи в подкрепа на становището и бележки (максимум 6 000 знака)

2.4 Изменения – До приемането им, становищата подлежат на изменения на няколко етапа. Редът и условията са уредени в разпоредбите на ЗИСС и в Правилника за дейността на ИСС. Предложенията за изменения следва да уточняват към коя част от текста се отнася промяната, но и да посочват евентуалните промени с „редакционни знаци“ в режим проследяване на промените. Към измененията може да се приложат кратки коментари с мотиви.

3. Четивност и срокове:

3.1 Четивност – Сбитото и ясно изложение на становищата е съществено за лесното разбиране на оригиналния текст.

- кратки изречения с ясен синтаксис, избягване на двусмислици, които могат да доведат до различни тълкувания;
- осигуряване последователност при използването на техническата терминология;
- посочване на източника на цитатите или взаимстваните пасажии;
- работа върху последния наличен текстови документ като основа за изготвянето на следващата версия на становището и използване на функцията за проследяване на промените в текста за въвеждане на изменения;
- идентифицира акронимите или съкращенията и ограничава употребата им;

3.2. Срокове – Сроковете за разработване и изпращане на актовете на ИСС са регламентирани в ЗИСС (чл. 5, ал. 2 и чл. 15, ал. 3 и 4)

3.1.1 Съгласно чл. 5, ал. 2 от ЗИСС институциите определят срок за произнасяне от ИСС, който не може да е по-кратък от един месец от получаване на предложението;

- 3.1.2 Президентът на републиката при изпълнения на правомощията си по чл. 98, т. 4⁴ и чл. 101, ал. 1 от Конституцията на република България може да определи по-кратък от един месец срок за произнасяне;
- 3.1.3 Председателският съвет обсъжда и предлага на пленарната сесия проектите на годишния план за работа на съвета.

4. Обща процедура при изготвянето и приемането на становища

4.1 Възлагане на становища:

- 4.1.1 По предложение на президента на републиката, на председателя на Народното събрание, на Министерския съвет и в случаи, определени със закон – по смисъла на чл.5, ал. 1 от ЗИСС
- 4.1.2 По предложение на членове на ИСС, на постоянни или временни комисии на Съвета, и по своя инициатива, председателският съвет взема решение за разработване на актове в случаите по чл.5, ал. 3 на ЗИСС

4.2 Съставяне на комисия, избор на докладчик и равнища на обсъждане: съгласно чл. 18 от ЗИСС към Съвета се създават постоянни и временно действащи комисии, чиято работа се организира с Правилника за дейността на ИСС (Правилника):

- 4.2.1 Пленарната сесия избира председателите и членовете на постоянните и временно действащите комисии;
- 4.2.2 Членовете на комисиите са членове на ИСС;
- 4.2.3 Комисиите подготвят за пленарната сесия проекти на актове;
- 4.2.4 При постъпване на предложение за разработване на становище председателят на Съвета го внася за обсъждане и вземане на решение от председателския съвет, който определя постоянната комисия, на която да бъде разпределено разработването на становището и срока;
- 4.2.5 В срок до два дена от решението на председателския съвет, председателят на Съвета разпределя по комисии предложенията за актове, които да бъдат разработени и приети от ИСС;
- 4.2.6 Председателският съвет може да предложи на пленарната сесия създаването на временно действаща комисия и нейния състав. Временно действащата комисия работи по регламентираните за постоянна комисия процедури и преустановява съществуването си след изтичането на срока и приключване на дейността или по решение на пленарната сесия;
- 4.2.7 Комисиите могат да предлагат на председателския съвет да взема решения за разработване на актове, когато са по собствена инициатива на ИСС
- 4.2.8 Всяка от постоянните комисии се състои от 6-ма членове, като всяка от групите предлага по двама, а председател на комисията може да бъде избран един от тях

---

⁴ КРБ: “Чл. 98. Президентът на републиката: ...точка 4. обнародва законите...” и „Чл. 101. (1) В срока по чл. 88, ал. 3 президентът може мотивирано да върне закона в Народното събрание за ново обсъждане, което не може да му бъде отказано.“

- 4.2.9 Членовете на комисиите участват лично в техните заседания и не могат да упълномощават за това други лица;
- 4.2.10 При свое отсъствие председателят на комисията може да делегира писмено правомощията си на друг член от комисията;
- 4.2.11 Председателят на комисията определя докладчика по разработваното становище и прави предложение пред председателя на ИСС за сключването на договори с външни експерти, включително за техните задължения и възнаграждение в рамките на утвърдения от пленарната сесия лимит;
- 4.2.12 В зависимост от обхвата и характера на разглеждания проблем, разработването на становището на Съвета може да бъде разпределено на повече от една комисия. В този случай се определя водеща комисия, чийто председател ръководи съвместната работа на комисиите по разработването на акта, като изпълнява функциите по чл. 25 на Правилника;
- 4.2.13 Членовете на комисията имат право да получават информация, налична в Съвета и/или да търсят съдействие от администрацията на ИСС за предоставяне на необходима информация от държавни и общински органи;
- 4.2.14 Заседанията на комисиите са открити, като съгласно чл. 29 и чл. 30 от Правилника те са две. По изключение, в случаи на изготвяне на становища с фактическа или правна сложност, след съгласуване с председателския съвет, се допуска провеждане на трето заседание на съответната комисия/комисии;
- 4.2.15 Заседанията на комисията се подготвят от техния председател, подпомаган от главния секретар и администрацията на ИСС. Заседанията са присъствени, но по предложение на председателя на комисията те може да се провеждат от разстояние чрез дистанционно участие по електронен път;
- 4.2.16 Поканата за свикване на заседание на комисията се изпраща най-малко пет календарни дни преди определената за заседанието дата и трябва да съдържа дата, час и място на провеждане или линк, както и проект на дневен ред с приложени материали. Организационно-техническите условия за заседанието се осигуряват от администрацията на ИСС;
- 4.2.17 На първото заседание на комисията докладчикът представя проект на становище, което се обсъжда по принцип. Също така, се обсъжда необходимостта от разширено заседание на комисията с участие на други членове на ИСС и/или представители на изпълнителната, законодателната власти, НПО-та, включително изискването на информация от държавни и общински органи;
- 4.2.18 На второто заседание на комисията докладчикът представя актуализиран проект на становище с приети и отразени от него предложения на членове на комисията, като се обсъжда по същество. На второто заседание се приема проекта на становище;
- 4.2.19 Докладчикът съгласува с председателя на комисията избора на външни експерти, координира отразяването на постъпилите от членове на Съвета предложения, по своя преценка може да изпрати проекта на становище до секретариата на Съвета за техническо оформление и коректура преди внасянето му в пленарна сесия.
- 4.2.20 Председателят на комисията изпраща до председателя на Съвета проекта на становище заедно с протокола за приемането му.

4.3. Приемане на пленарна сесия:

- 4.3.1. Окончателното становище се приема на пленарна сесия
- 4.3.2. Предложенията за промени в приложените за обсъждане на пленарната сесия проекти на становища се представят в писмен вид до председателя на ИСС в определените в поканата за заседанието срокове с включени мотиви и/или алтернативни текстове
- 4.3.3. Предложенията се включват в дебата и се гласуват по реда на тяхното постъпване
- 4.3.4. Решенията на пленарната сесия за приемане на становища в съответствие с чл. 4, ал. 1 от ЗИСС се приемат с мнозинство не по-малко от три четвърти от присъстващите членове на Съвета;
- 4.3.5. В случай, че не се постигне необходимото мнозинство за приемане на акта, пленарната сесия може да вземе решение с мнозинство от повече от половината от присъстващите членове на Съвета за връщане на проекта в съответната комисия за допълнително обсъждане и преработване;

4.4. Проследяване/последващи действия:

- 4.4.1. Протоколът от пленарната сесия се изготвя в тридневен срок от провеждане на заседанието и се подписва от председателя на ИСС и от протоколчика;
- 4.4.2. Становището, прието на пленарната сесия се преглежда от администрацията на Съвета за граматически и технически корекции и след това, се подписва от председателя на Съвета;
- 4.4.3. Становището носи регистрационен номер в деловодната система на Съвета;
- 4.4.4. Съветът изпраща в срок от 7 работни дни приетите становища на съответните институции;
- 4.4.5. Съветът организира дискусии и консултации с представители на законодателната и изпълнителната власти и структурите на гражданското общество по обществено значими въпроси на икономическото и социалното развитие, както и по повод приетото становище;
- 4.4.6. Председателят на ИСС информира обществеността за действията на Съвета;
- 4.4.7. Становищата на ИСС се публикуват на официалната интернет страница в срок до 5 работни дни от приемането им от пленарната сесия.